

Osztályfőnöki óra
/közösségi nevelés/
12. évfolyam

A helyi tanterv elkészítésénél a mindenkori, hatályban lévő kerettanterv előírásai az irányadók.

Témakör	Órakeret 12. évfolyam
I. Aktuális témák	13 óra
II. Felkészülés a felnőtt életre	10 óra
III. Beilleszkedés, alkalmazkodás	13 óra

A készségfejlesztő iskola gyakorlati évfolyamain az osztályfőnöki óra célja a gyakorlati csoportokba járó tanulók közösségének kialakítása, fejlesztése, a csoporthoz tartozás, identitás tudatosítása. Az osztályfőnöki óra a pedagógiai folyamatban kiemelt helyet foglal el, céljai és feladatai a nevelési-oktatási folyamat teljes spektrumára kiterjednek. A tantárgy célja a tanulók segítése önismeretük fejlesztésében, személyiségük stabilizálása a lehetséges életpálya elérésének céljai érdekében. A tantárgy tematikája segíti a szociális képességek (a kapcsolatteremtés, a kommunikáció, az empátia, a tolerancia, a kooperáció, a konfliktuskezelés stb. képességeinek) fejlesztését főként az osztályban megélt saját élmények, tapasztalatok alapján. A tantárgy fontos szerepe a társadalmi beilleszkedés támogatása, az élet különböző területeire érvényes szabályok rendszerezése, a felnőtt élet megkezdésének előkészítése. Az osztályfőnöki óra lehetőséget ad az iskolai közösségi programokhoz történő kapcsolódás előkészítésére, tervezésére, az ünnepélyeken, megemlékezéseken a csoport szerepvállalására.

Az osztályfőnöki óra fontos szerepet tölt be az erkölcsi nevelés területén a szabálykövető magatartás fejlesztésében és kiterjesztésében, a cselekedetek előre tervezésében és a következmények előzetes felmérésében, a választások erkölcsi meggyőződés szerinti mérlegelésében.

A tantárgy az állampolgárságra, demokráciára nevelés területén felkészít az állampolgári jogok és kötelezettségek tartalmának mélyebb megismerésére, a napi élettel kapcsolatos felelős ügyintézésre.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése területén a tantárgy hozzájárul az emberi kapcsolatok alakításához és megtartásához nélkülözhetetlen korrekt magatartás, empátia és a reális énkép fejlődéséhez.

A testi és lelki egészségre nevelés területén a tanuló megismeri és egyre önállóbban, belülről fakadóan alkalmazza a felnőtt élethez kapcsolódó lakókörnyezeti és munkahelyi egészségvédelem, balesetvédelem szempontjait, tudatosan törekszik testi épségének és érzelmi egyensúlyának megőrzésére.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség fejlesztési területen a tanuló egyre jobban megismeri a közösségi élet színtereit és felismeri szerepét a közösségért végzett munkában,

kialakul az igény a kölcsönös segítség iránt.

A fenntarthatóság és környezettudatosság területén a tantárgy segít a személyes élet és a munkavégzés tevékenységeinek idő-, anyag-, és energiatakarékos tervezésében és lebonyolításában.

Értékelés: Tanév végén szöveges értékeléssel, félévente szöveges tájékoztatással, évente P.A.C.II. mérőeszközös méréssel.

Témakör	1. Aktuális témák	Óraszám: 13 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Az alkalomnak megfelelő külső megjelenést és viselkedési módokat alkalmazni.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
Fejlesztési tevékenységek - Ismerje meg a szűkebb és tágabb környezetét, annak életét, kísérje figyelemmel az ott történeteket. - Tudatos aktivitást és együttműködést alakítani ki. - Másokkal egyeztetve vegyen részt programok szervezésében, közös eseményeken aktívan vegyen részt és viselkedjen megfelelően. - Fogalmazza meg és fejtse ki saját véleményét, és képviselje azt bátran. - Tanúsítson toleráns viselkedést, vitázzon, az álláspontját legyen képes meggyőzés hatására rugalmasan megváltoztatni.
Fejlesztési ismeretek - A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése. - A közösség életében adódó aktuális, váratlan események kezelési módjának elsajátítása. - Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete, és felkészülés a közösség alkalmaira (ünnepélyek, külső programok).

• Tágabb közösségről szóló hírek, események követése, a megfelelő alkalmakon aktív (passzív) részvétel.	
Tanulói tevékenység • Az intézmény (iskola, munkahely) történetének megismerése, hagyományainak ápolása. • Tervek készítése az aktuális időszak várható alkalmairól (naptáron bejelölni az alkalmakat), jelmez készítése, öltözék megválasztása, a közös élmények megbeszélése, az elkészült fotók, felvételek közös megtekintése, a látottak megvitatása. • Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről). • Tanulmányi séta, kirándulás, Múzeumlátogatás. • A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. • A közösség életében felmerülő probléma megfogalmazása, véleményalkotás, vita (programválasztás, viselkedési, öltözködési, igazmondási konfliktusok). • Újságcikkekben, napi híradóban, magazinműsorban olvasott, hallott, látott esetek megbeszélése, saját ítélet megfogalmazása. • Egyéni tapasztalatok, vélemények gyűjtése.	
Fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel, tágabb közösséggel kapcsolatos fogalmak köre.

Témakör	2. Felkészülés a felnőtt életre	Óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Együttműködés erősítése, felelősségtudat mélyítése, bizalomérzetét kialakítása a közös célokért dolgozókkal.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

- Törekedjen reális önismeretre és valós helyzetértelmezésre.
- Cselekedjen tudatosan, tegyen erőfeszítéseket a kívánt cél elérése érdekében.
- Normakövetés (példakép).
- Állítson fel a mindennapi tevékenységeiben fontossági sorrendet, ismerje a pihenés szükségességét és formáit.
- Értse meg a munkafegyelem tartalmát.
- Ismerje és tartsa be az általános balesetvédelmi szabályokat.
- Tartsa szem előtt a téves vélemény, és a megalapozatlan bizalom káros következményeit (becsapottság, kihasználás, megkárosítás, rossz hatások).
- Ismerje a pénz kezelésének fontosságát, gazdálkodásában kerülje a könnyelműséget.

Fejlesztési ismeretek

- A felnőtt lét előnyei, hátránya.
- Kötelességek, szabályok (munkahelyi-, lakóhelyi előírások, balesetvédelmi, tűzrendészeti szabályok).
- Időbeosztás (munka, pihenés, szórakozás helyes aránya).
- Napi rutin tudatos alakítása az egyéni lehetőségeknek megfelelően.
- A felnőtt élettel kapcsolatos élethelyzetek számbavétele.
- Lakás (lakásfenntartás költségei, takarékoság, lakás tisztántartása, bezárása).

- Személye körüli teendők (higiénia, öltözködés, kulturált megjelenés, egészséges étkezési szokások, idegenekkel távolságtartás, az intim szféra tiszteletben tartása).
- Pályaválasztás, munkavállalás, munkahely (munkavégzéssel kapcsolatos teendők, alkalmazkodás, figyelem fontossága, fizetés beosztása, banki szolgáltatás körültekintő igénybe vétele).
- Pihenés, szórakozás, szabadság (kulturált időtöltés, megfelelő társaság kiválasztása, káros szenvedélyek kerülése).
- Helyes – helytelen (viselkedési szokások kialakulása, szenvedélyek kialakulása, – dohányzás, italozás, játékfüggőség, kábítószer fogyasztás).

Tanulói tevékenység

A kíváncsi tulajdonságok tudatos kialakítása, fejlesztése, szituációs gyakorlatok.

- Szembesülés reális és irreális tervekkel (vágyak és a lehetőségek tudatosítása).
- Írott és íratlan szabályok (iskolai szabályok, közlekedési szabályok, játékszabályok) betartása, megszegése, következmények (példák saját élményekből, filmekből).
- Videofilm megtekintése, megbeszélése, helyes, nem helyes felismerése.
- A személyes higiénia napi rutinja, heti teendők (hajmosás), havi (hajvágás) számbavétele, tudatosítása.
- Lakás tisztántartása, rendje (napi-, heti-, havi teendők) és biztonsága (bezárása, idegenek távoltartása), szomszédokkal szembeni viselkedés, egymás segítése.
- Saját napirend összeállítása.
- A tervezett élet előnyeinek tudatosítása (a mai napra tervezett feladatok és tevékenységek az e havi, ez évi, későbbi terve végiggondolása tervezése.)
- Különböző munkakörökhöz szükséges tulajdonságok számbavétele.
- Beszélgetés, szituációs játék, képek nézegetése, csoportosítása.

• Megcélzott szakma szerinti képességek intenzívebb fejlesztése (pl.: tevékenység egyre hosszabb ideig, rendszeresség fejlesztése, megtartó emlékezet fejlesztése, utasítások megjegyzése, végrehajtása, stb.). • Pihenés: kirándulás, testedzés, tánc, kézműves tevékenységek, egyedül, együtt a családdal, társaságban. • Egészségmegőrzés, kondicionálás lehetőségei (életmód, életvezetés). • Egészségkárosító szokások számbavétele (prospektusok gyűjtése, szituációs gyakorlatok), a visszautasítás gyakorlása. • A pénz értékének tudatosítása. A takarékoság lehetőségeinek megbeszélése. • Helyzetgyakorlatok, tanulmányi séta bankban, számlanyitáshoz szükséges adatok és kapcsolatos teendők és veszélyek.	
Fogalmak	Munkafegyelem, baleset, figyelem, létfeltétel, táplálkozás, lakás, ruházkodás, a pénz értéke, törvény, szabály, igazságszolgáltatás, büntetés. Saját érdek, választó, képviselő, képviselő. személyi igazolvány, határátlépés, állampolgár, sajátkezü aláírás, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó, kötelesség, mulasztás, tévedés, hiba kijavítása, elnézés kérése, bank, folyószámla, átutalás, fedezet, takarékoskodás, titkos kód, bankkártya, kölcsön, kezes, ápoltság, taszító, vonzó, sminkelés, káros szokás, egészségmegőrzés, mértékletes, lustaság, jóleső fáradtság, szenvedély, visszautasítás,

Témakör	3. Beilleszkedés, alkalmazkodás	Óraszám: 13 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A csoportszabályokat elfogadni eltérő csoporthelyzetekben is, azok betartásával részt venni a közös tevékenységekben.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

- Fogadja el a szabályokat, az esetleges vitákat kulturált formában rendezze.
- Ismerjen meg és próbáljon ki konfliktuskezelési technikákat, megoldási módokat.
- Képes legyen saját életének szervezésére, igényeinek megfelelő helyes napirend kialakítására.
- Tanúsítson szolidaritást a rászorulókkal szemben.
- Aktívan vegyen részt a lakóközösség és az iskolaközösség életében.
- Kapcsolódjon be a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, táncscsoport).

Fejlesztési ismeretek

- Tanulói jogok és kötelességek.
- Házi rend, tűz- és balesetvédelem, közlekedési szabályok.
- Napirend.
- Bevált és új tanulási módszerek kialakítása („a tanulás tanulása”, tanulási technikák megismerése).
- Tanórán kívüli elfoglaltságok köre, helyi lehetőségek.
- Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok.
- Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság stb.).
- Kapcsolataiban megjelenhető konfliktusok kulturált kezelése, rendezett lezárása.

Tanulói tevékenység A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). Időbeosztás, órarend. Hatékonyág ellenőrzése. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. Felmerülő napi problémák (szimulált helyzetek) megbeszélése, saját megoldási javaslat, vitakultúra fejlesztése, agresszív fellépés leszerelése (árulkodás – segítség kérés közötti különbség tisztázása).	
Fogalmak	Egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység.
Összegzett tanulási eredmények a 12. évfolyam végén	A tanuló képes aktuális közösségeiben a tanult szabályok szerinti munkavégzésre, a környezet és az értékek megismerése alapján azonosulni, elfogadni és szolidaritást vállalni adott helyzetekben, saját véleményét megfogalmazni, empatikusan együttműködni beszédpartnerével, kulturáltan törekedni annak meggyőzésére.